

Η δημιουργία των ανθρώπων και η ενανθρώπηση του Λόγου.

Άγιος Αθανάσιος Αλεξανδρείας.

Τη δημιουργία του κόσμου και την κατασκευή του σύμπαντος πολλοί την κατανόησαν με διαφορετικό τρόπο, και όπως ήθελε ο καθένας, έτσι και την καθόρισε.

Κάποιοι λένε ότι όλα έγιναν από μόνα τους και στην τύχη· όπως οι Επικούρειοι, οι οποίοι λένε τον μύθο ότι δεν υπάρχει πρόνοια στο σύμπαν, υποστηρίζοντας τα αντίθετα από τα ολοφάνερα.

Άλλοι πάλι, μεταξύ τους και ο μέγας για τους Έλληνες Πλάτων, διδάσκουν ότι ο Θεός δημιούργησε τα πάντα από προϋπάρχουσα και αδημιούργητη ύλη· διότι δεν θα μπορούσε να κατασκευάσει κάτι ο Θεός, αν δεν προϋπήρχε η ύλη.

Δεν καταλαβαίνουν όμως ότι, λέγοντας αυτό, αποδίδουν αδυναμία στον Θεό. Διότι, αν δεν είναι Αυτός αίτιος της ύλης αλλά δημιουργεί τα όντα από υπάρχουσα ύλη, αποδεικνύεται αδύναμος, αφού δεν μπορεί χωρίς την ύλη να κάνει κάποιο δημιούργημα.

Οι αιρετικοί πάλι πλάθουν με τον νου τους άλλον δημιουργό των πάντων και όχι τον Πατέρα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, όντας πολύ τυφλοί και σε όσα λένε.

Αυτοί λοιπόν τέτοιους μύθους λένε. Η ένθεη όμως διδασκαλία και η κατά Χριστόν πίστη ελέγχει ως αθεΐα τα κούφια λόγια τους. Διότι γνωρίζει καλά ότι όλα τα όντα ούτε από μόνα τους έγιναν, διότι δεν είναι απρονόητα, ούτε έγιναν από προϋπάρχουσα ύλη, διότι ο Θεός δεν είναι αδύναμος, αλλά από την ανυπαρξία και από το απόλυτο τίποτε τα έφερε στην ύπαρξη ο Θεός δια του Λόγου.

Λέει, για παράδειγμα, μέσω του Μωυσή: «Στην αρχή ο Θεός δημιούργησε τον ουρανό και τη γη» (Γέν. 1:1), και με το ωφελιμότερο βιβλίο του Ποιμένα: «Πρώτα απ' όλα πίστεψε ότι ο Θεός είναι ένας, Αυτός που δημιούργησε τα πάντα και τα τακτοποίησε και από την ανυπαρξία τα έφερε στην ύπαρξη» (Ερμά, Ποιμήν, εντολή 1,1). Το ίδιο ακριβώς εννοεί και ο Παύλος λέγοντας: «Με την πίστη κατανοούμε ότι το σύμπαν δημιουργήθηκαν με τον λόγο του Θεού, ώστε όσα βλέπουμε να μην έχουν γίνει από κάποια που φαίνονταν (*)» (Εβρ. 11:3).

Διότι ο Θεός είναι αγαθός, ή μάλλον η πηγή της αγαθότητας, και στον αγαθό δεν υπάρχει φθόνος για τίποτε. Γι' αυτό τον λόγο, χωρίς να φθονήσει την ύπαρξη κανενός, δημιούργησε τα πάντα από την ανυπαρξία με τον δικό του Λόγο, τον Κύριό μας Ιησού Χριστό.

Περισσότερο απ' όλα τα επίγεια όντα ο Θεός ελέησε το γένος των ανθρώπων, και βλέποντας ότι δεν είναι ικανό να μείνει για πάντα σύμφωνα με τον σκοπό που πλάστηκε, χάρισε σε αυτούς κάτι περισσότερο: δεν δημιούργησε τους ανθρώπους απλώς όπως τα άλογα ζώα, αλλά τους έκανε σύμφωνα με τη δική Του εικόνα, μεταδίδοντας σε αυτούς και τη δύναμη του δικού του Λόγου. Έτσι ώστε, έχοντας σαν κάποιες σκιές του Λόγου και γενόμενοι λογικοί, να μπορούν να διαμένουν στη μακαριότητα, ζώντας στον παράδεισο την αληθινή και όντως αγία ζωή.

Επειδή πάλι ο Θεός γνώριζε ότι η προαίρεση των ανθρώπων έχει τη δυνατότητα να κλίνει και προς τα δύο (το καλό ή το κακό), πρόλαβε και εξασφάλισε με νόμο και με τόπο τη χάρη που τους έδωσε. Αφού δηλαδή τους έβαλε στον παράδεισο, τους έδωσε νόμο, ώστε, αν φυλάξουν τη χάρη και μείνουν καλοί, να έχουν στον παράδεισο ζωή χωρίς λύπες και πόνους και μέριμνες, και επιπλέον να έχουν και την υπόσχεση της ουράνιας αφθαρσίας. Αν όμως παραβούν τον νόμο και στραφούν και γίνουν κακοί, να γνωρίζουν ότι θα υποστούν τη φυσική φθορά του

θανάτου και δεν θα ζουν πλέον μέσα στον παράδεισο, αλλά θα πεθαίνουν έξω απ' αυτόν και θα παραμένουν στον θάνατο και στη φθορά.

Αυτό το επισήμανε εκ των προτέρων και η αγία Γραφή, αναφέροντας τα λόγια του Θεού (στους πρωτοπλάστους): «Απ' όλα τα δέντρα που είναι στον παράδεισο μπορείς να τρως. Από το δέντρο όμως της γνώσης του καλού και του κακού δεν θα φάτε· γιατί την ίδια μέρα που θα φάτε από αυτό, “θανάτω αποθανείσθε”» (Γέν. 2:16-17). Η φράση “θανάτω αποθανείσθε” τι άλλο σημαίνει, παρά ότι δεν θα πεθαίνουν μόνο, αλλά και θα μένουν διαρκώς στη φθορά του θανάτου;

Ίσως απορείς, για ποιο λόγο, ενώ έχω την πρόθεση να μιλήσω για την ενανθρώπιση του Λόγου, εγώ τώρα διηγούμαι για την αρχή των ανθρώπων; Αλλά και αυτό δεν είναι ξένο προς τον σκοπό της πραγματείας μου.

Διότι είναι ανάγκη, εφόσον μιλούμε για την εμφάνιση του Σωτήρα σ' εμάς, να πούμε και για τη δημιουργία των ανθρώπων, έτσι ώστε να γνωρίζεις ότι το δικό μας σφάλμα έγινε η αφορμή για να κατέβει Εκείνος στη γη, και η δική μας παράβαση παρακίνησε τη φιλανθρωπία του Λόγου, ώστε να έρθει κοντά μας και να εμφανιστεί ο Κύριος στους ανθρώπους.

Εμείς δηλαδή γίναμε η αιτία της ενανθρώπισης Εκείνου, και για τη δική μας σωτηρία έδειξε τέτοια φιλανθρωπία, ώστε να γεννηθεί και να εμφανιστεί με ανθρώπινο σώμα.

(*) Δηλαδή που προϋπήρχαν.

Αθανασίου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Λόγος περί της ενανθρωπήσεως του Λόγου, ΡG 25, 97-104 (αποσπάσματα).

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>